

§184 Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028– BMN-2026-17

Beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna förslag till behovsutredning
”Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028”

Ärendet

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos varje operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om det operativa tillsynsbehovet för myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Med operativ tillsyn menas tillsyn som är direkt riktad mot en verksamhetsutövare. Utredningen ska avse tre år och ses över minst en gång varje år. Syftet med behovsutredning är att visa vilket behov av resurser som behövs för att uppfylla Bygg- och miljönämndens ansvar för myndighetsarbetet med tillsyn enligt miljöbalken.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. För varje verksamhetsår ska tillsynsmyndigheten upprätta en samlad tillsynsplan som ska grundas på registret av tillsynsobjekt samt utredningen om tillsynsbehovet.

Utredningen bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län. Behovsutredningen omfattar myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskydd, naturvård och livsmedel. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. För att få fram behovet används ett beräkningsunderlag där all handläggningstid läggs in för att sedan kunna få ut behovet som visar på hur många timmar som behövs för styrd tid, händelsestyrd tid och behovsprioriterad tid. Beräkningsunderlaget visar även hur mycket tid som är avgiftsfinansierad respektive skattefinansierad.

Barnkonsekvensanalys

Beslut om behovsutredning bedöms inte påverka barn- och/eller unga negativt.

Ekonomiska förutsättningar

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 8,25 årsarbetare (ÅA) för 2026, exklusive administration, övrig tid och ledning. De budgeterade resurserna är 7,75 ÅA. Bedömningen för

kommande period är att förvaltningen saknar resurser. Nämnden saknar 0,5 ÅA baserad på den fastställda budgeten för att klara uppdraget som beskrivs i behovsutredningen. I behovsutredningen finns ett fortsatt större behov att tillsynstaken av små avlopp har behov av öka, jämfört med tidigare år. Nämnden har som mål att 5 % av de små avlopp som inte har en godtagbar rening ska åtgärdas årligen. Detta är även ett regionalt miljömål samt mål från Havs- och vattenmyndigheten. Idag är åtgärdstakten relativt låg och förvaltningen behöver arbeta med uppföljningar samt förelägganden (även med vite) för att åtgärder ska bli genomförda. Det finns således ärenden bakåt i tid att hantera, samtidigt som ny tillsyn behöver genomföras.

Tillsyn inom området strandskydd har endast varit händelsestyrt och sedan tidigare finns det tillsynsärenden som inte har stängts eller avslutats formellt genom beslut. Länsstyrelsens revisionsrapport lyfter särskilt detta område som eftersatt och att det behöver prioriteras upp. Ett arbete med tillsyn startade upp under hösten 2025, då avseende ett fåtal fastigheter. Arbetet bör fortsätta och en stor post för tillsynstimmar behöver då finnas. Tillsynen i sig genererar även fler ansökningar om strandskyddsdispens.

Flera tillsynsområden är eftersatta och tillsynsregister är inte uppdaterade varvid behovet är svårbedömt idag. U samt UH-objekt (icke anmälningsspliktiga verksamheter) har under lång tid varit lågt prioriterade och har därav inte fått tillsyn

Förvaltningen arbetar vidare med att uppdatera taxor, och närmast är det miljöbalkstaxan som behöver ses över.

Förvaltningen behöver arbeta vidare med strukturer, såsom mallar, rutiner och arbetssätt. Detta arbete kommer inte att generera intäkter. Tillgänglig tillsynstid per medarbetare har fått sättas relativt lågt, men förvaltningen har ett bättre utgångsläge idag.

Bedömning

Generellt sett gäller att om resurser inte tillsätts kommer nedprioritering behöva göras i kommande tillsynsplan för att anpassas efter tillgängliga resurser. Bortprioriteringar kommer att göras och då främst under ”behovsprioriterad tillsyn”. Många små verksamheter har flyttats fram årligen i väntan på tillsyn. Förvaltningen har inga uppdaterade uppgifter på hur de mindre verksamheternas behov av tillsyn ser ut då ett första besök krävs för att få reda på behovet av tillsyn. En större inventering inom flera områden behövs.

Dokument som utgör stöd vid framtagandet av denna behovsutredning är Nationell tillsynsstrategi samt tillhörande tillsynsvägledningar från olika statliga verk.

Exempelvis är förorenade områden ett tillsynsområde som enligt de regionala målen ska ha fått 25 % av områden i riskklass 1 och 15 % i riskklass 2 åtgärdade före år 2026. Behovet av den egeninitierade tillsynen grundar sig på detta. Förvaltningen behöver här ta fram en handlingsplan för arbetet.

Havs- och vattenmyndighetens rekommendationer som anger att Sverige ska ha en åtgärdstakt om 5% för små avlopp.

Samtliga av dessa områden knyter an till fokusområdet "vatten" som nämnden angivit som viktigt att arbeta med framåt.

En osäkerhet är alltid oförutsedda händelser. Vid beräkning av tid för olika ärenden har en uppskattning gjorts baserat på tidigare tidsredovisningar i ärenden. Vid beräkning av antalet inkommande ärenden har en uppskattning gjorts baserat på tidigare års inkommande ärenden. För Bollebygds kommun är det även viktigt att nyttja konsulter och samverkansavtal, då det är sårbart idag och personalomsättningen varit relativt hög. Det är svårt att få in handläggare utifrån de behov av kvalifikationer som ställs vid rekrytering.

Behovsutredningen har utgått från att Marks kommun fortsättningsvis hanterar handläggningen gällande alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter med mera enligt upprättat samverkansavtal.

Förutom tillsyn och kontroll ingår i nämndens arbetsuppgifter att medarbetarna arbetar med service och rådgivning till allmänhet och företag, deltar i näringslivsmöten, svarar på remisser, ingår i arbete med detaljplaner och annan övergripande och styrande planering på förvaltningen. Nämnden har också ansvar och skyldighet för rapportering till nationella och regionala myndigheter och ingår i samverkan inom bland annat Miljösamverkan m fl. För att upprätthålla att medarbetarna har tillräcklig kompetens krävs att tid finns för kompetensutveckling i tillräcklig omfattning både genom inläsning och utbildning. Tid måste även avsättas för framtagande av taxor, verksamhets- och tillsynsplaner och för att arbeta med verksamhetsutveckling.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att godkänna förslag till behovsutredning "Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028".

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts och föredragits av förvaltningschef Ann-Charlotte Lind.

Beslutsunderlag

- Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2065-2028, bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-01-09.
- Beräkningsunderlag (ej med i utskicket)
- Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd samt livsmedel, 2026-2028, rapport.

Skickas till

Kommunstyrelsen